

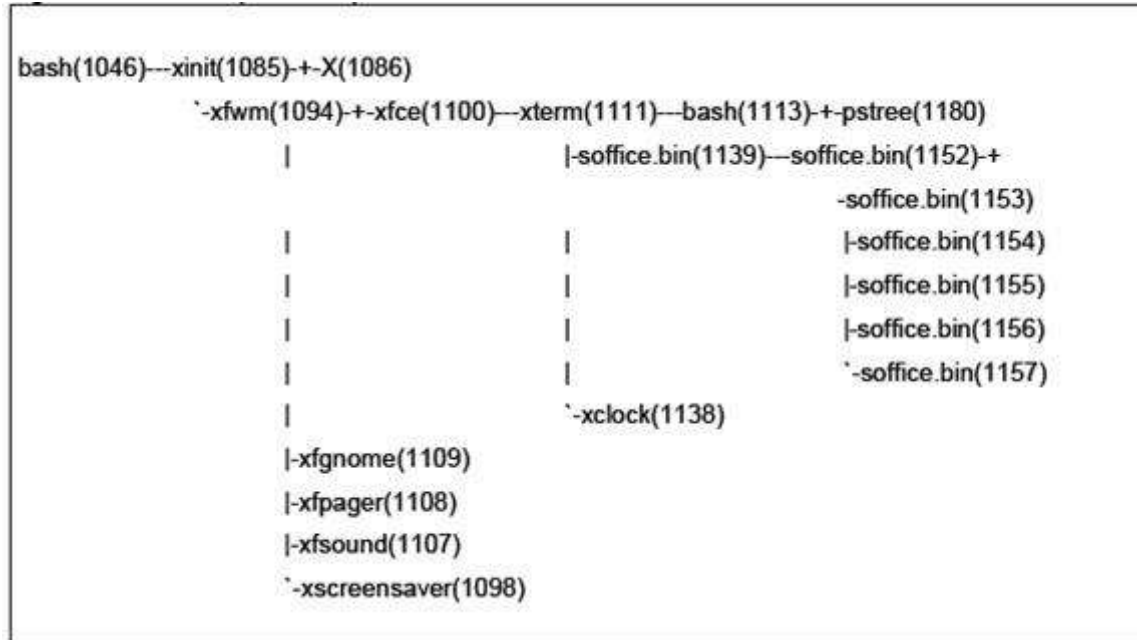
Bài 10. QUẢN LÝ TIẾN TRÌNH

1. Xem tiến trình

Tiến trình là chương trình đang chạy. Mỗi tiến trình có một định danh (PID) duy nhất. Giá trị của PID có thể dùng để quản lý tiến trình. Nếu process_2 được sinh ra bởi process_1 thì nó được gọi là tiến trình con, còn process_1 thì được gọi là tiến trình cha. Quan hệ cha-con tạo nên cây phả hệ của các tiến trình.

Cây phả hệ của các tiến trình

Lệnh **pstree** cho biết cây phả hệ các tiến trình.

Trong hình trên tất cả các định danh tiến trình (PID) đều được nhìn thấy; giá trị của chúng được tăng dần. Lựa chọn thông dụng nhất của lệnh này là **-p** sẽ hiển thị các **PID** và **-h** sẽ làm nổi rõ các tiến trình của người dùng.

Tìm kiếm tiến trình

Sử dụng lệnh **ps** là một cách trực tiếp để xác định tiến trình nào đang thực hiện. Phần lớn người dùng kết hợp một số các lựa chọn để phù hợp với mục đích tìm kiếm. Dưới đây là 3 lựa chọn như vậy.

ps -ux	hiển thị tất cả các tiến trình thực hiện bởi người dùng
ps -T	hiển thị các tiến trình đang chạy bởi thiết bị đầu cuối hiện thời của người dùng
ps -aux	hiển thị tất cả các tiến trình trên hệ thống

Để biết chi tiết hơn các lựa chọn chúng ta nên sử dụng lệnh **ps** manpage và chọn ra những lựa chọn phù hợp nhất.

ps accommodates UNIX-style and BSD-style arguments

```
usage: ps -[Unix98 options]
       ps [BSD-style options]
       ps --[GNU-style long options]
       ps -help for a command summary
```

Summary of options

```
-a show all processes for the current user linked to a tty (except the session leader)
-e or -A show all processes
-f gives the PPID (Parent Process ID) and the STIME (Start Time)
-l is similar to -f and displays a long list
-a show all processes linked to a tty, including other users
-x show all processes without a controlling tty as well
```

Tài nguyên được sử dụng bởi tiến trình

Tiện ích **top** cho biết tài nguyên được sử dụng bởi các tiến trình, cập nhật liên tục và sắp xếp giảm dần theo phần trăm CPU được sử dụng. Trong khi tiện ích **top** đang thực hiện chúng ta có thể gõ **h** đối với một danh sách các lệnh. Khoảng trống sẽ được cập nhật thông tin tức thời. Chúng ta cũng có thể dùng **top** để thay đổi mức độ ưu tiên của một tiến trình. Bấm **q** khi cần dừng **top**.

2. Thay đổi tiến trình

Dừng các tiến trình

Lệnh **kill** sẽ gửi các tín hiệu đến các tiến trình. Có tổng cộng 63 tín hiệu. Tín hiệu mặc định dừng một tiến trình được gọi là SIGTERM với giá trị 15.

Cú pháp:

```
kill [SIGNAL] process_PID
```

Mọi tiến trình có thể lựa chọn nhận hay không nhận một tín hiệu ngoại trừ SIGKILL sẽ được thực hiện bằng nhân hệ thống. Các daemon sẽ hiểu SIGUP có nghĩa là "đọc lại file cấu hình"

Most Common Signals

```
1 or SIGHUP hangup or disconnect the process
2 or SIGINT same as Ctrl+C interrupt
3 or SIGQUIT quit
9 or SIGKILL kill the process through a kernel call
15 or SIGTERM terminate a process 'nicely'. This is the DEFAULT signal.
```

Chúng ta có thể sử dụng lệnh **killall** để dừng các tiến trình mà không cần biết PID.

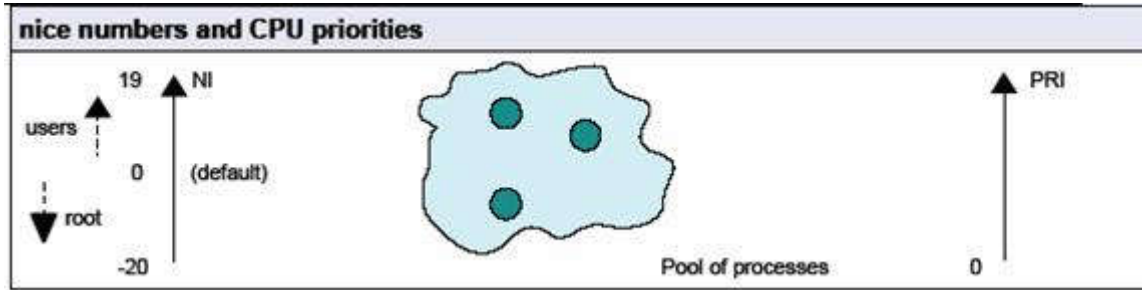
Cú pháp:

```
killall [SIGNAL] process_NAME
```

Ưu tiên tiến trình

Các giá trị nice value (NI) thay đổi quyền ưu tiên của CPU và được dùng để cân bằng quá trình sử dụng CPU trong môi trường đa người dùng. Mỗi tiến trình bắt đầu với giá trị NI mặc định là 0. NI nằm trong phạm vi từ 19 [thấp nhất] đến -20 [cao nhất]

Chỉ có người quản trị hệ thống có thể giảm giá trị NI của một tiến trình. Từ khi tất cả các tiến trình bắt đầu với giá trị NI mặc định là 0, chỉ có người quản trị hệ thống có thể thiết lập giá trị âm cho các giá trị NI.

Sử dụng lệnh **renice** để thay đổi mức độ ưu tiên của một tiến trình. Dùng lệnh **nice** để thiết lập mức độ ưu tiên của một tiến trình.

Cú pháp:

```
nice -<NI> <process>
renice <+/-NI> -p <PID>
```

Chú ý rằng **renice** thực hiện với các PID và xử lý danh sách các tiến trình tại một thời điểm. Một lựa chọn có ích của **renice** là **-u**, lựa chọn này sẽ ảnh hưởng đến tất cả các tiến trình thực hiện bởi người dùng.

Thiết lập giá trị 1 cho các tiến trình 234 và 765:

```
renice +1 -p 234 765
```

Thiết lập giá trị -5 cho xclock:

```
nice --5 xclock
```

3. Chế độ chạy tiến trình

Tiến trình có thể chạy ở chế độ nền hoặc nổi. Linux cho phép người dùng sử dụng tổ hợp phím **CTRL+Z** để **tạm dừng** một tiến trình và khởi động lại tiến trình đó bằng cách gõ lệnh **fg**. Ví dụ, người dùng đang xem trang **man** của lệnh **sort**, nhìn xuống cuối thấy có tùy chọn **-b**, muốn thử tùy chọn này đồng thời vẫn muốn xem trang **man**. Thay cho việc đánh **q** để thoát và sau đó chạy lại lệnh **man**, cho phép người dùng gõ **CTRL+Z** để tạm dừng lệnh **man** và gõ lệnh thử tùy chọn **-b**. Sau khi thử xong, hãy gõ **fg** để tiếp tục xem trang **man** của lệnh **sort**. Kết quả của tiến trình trên hiển thị như sau:

```
# man sort | more SORT(1) FSF SORT(1) NAME
sort - sort lines of text Files
SYNOPSIS
./src/sort [OPTION] ... [Files]... DESCRIPTION
Write sorted concatenation of all FILE(s) to standard out-put.
+POS1 [-POS2]
start a key at POS1,end it *before* POS2 obsoles-cent)field numbers and character offsets are num-bered starting with
zero(contrast with the -k option)
-b ignore leading blanks in sort fields or keys
--More-- (CTRL+z)
[1]+ Stopped      man sort | more
# ls -s | sort -b | head -4
1 Archives/
1 InfoWorld/
```

```
1 Mail/
1 News/
1 OWL/
# fg
man sort | more
--More--
```

Linux còn cung cấp cách thức để chạy một chương trình dưới chế độ nền (background). Sử dụng dấu **&** khi chạy một chương trình từ Terminal để tiến trình chạy ở chế độ nền. Ví dụ

```
$ xclock &
[1] 7383
```

Tiến trình trong chế độ nền được đánh số thứ tự (được bao bởi dấu ngoặc vuông []), theo sau là định danh của quá trình.

Để đưa tiến trình nền về chế độ nổi, sử dụng lệnh **fg** với tham số là số thứ tự tiến trình chạy nền, như ví dụ sau,

```
fg 1
```

Khi một chương trình đang chạy trong chế độ nổi, dấu nhắc shell có thể khôi phục bằng cách ngắt chương trình đó. Tín hiệu ngắt được sinh ra bởi tổ hợp phím **Ctrl+Z**. Khi một công việc nhận tín hiệu **Ctrl+Z**, nó sẽ được dừng và dấu nhắc shell sẽ xuất hiện. Để khởi tạo lại chương trình trong chế độ nền chúng ta chỉ cần chạy lệnh **bg**

Ví dụ:

\$xclock	xclock chạy trong chế độ nổi, dấu nhắc shell biến mất
[1]+ Stopped xclock	xclock nhận tín hiệu ^Z
\$bg	dấu nhắc shell được khôi phục và đưa vào lệnh bg
[1]+ xclock &	xclock đang chạy trong chế độ nền sau
\$	

Hiển thị các công việc

Tiện ích **jobs** hiển thị tất cả các tiến trình đang chạy bắt đầu từ shell hiện thời. Giá trị job number, trạng thái công việc (đang chạy hay dừng), và 2 tiến trình được thay đổi gần nhất sẽ được hiển thị

Output for jobs	
[1]- Stopped	xclock
[2] Running	xman &
[3]+ Stopped	xload

Job number

Chúng ta có thể dừng và bắt đầu lựa chọn các công việc một cách thuận tiện bằng cách sử dụng job number. Việc lựa chọn này được thực hiện cùng với lệnh **fg**

Gọi job 2 ở chế độ nổi và loại bỏ (kill) job 1

fg 2

Thực hành

1. Dùng lệnh **ps** xem giá trị NICE của các tiến trình, sau đó dùng lệnh **top** hoặc **renice** để thay đổi giá trị NICE của các tiến trình trong hệ thống.
2. Viết script **findps.sh** với đầu vào là 1 số. Script sẽ tìm trong hệ thống tiến trình có PID là tham số đã nhập, đồng thời in ra PID và Tên của tiến trình cha của nó.
3. In ra 10 tiến trình có độ ưu tiên cao nhất (sắp xếp theo thứ tự từ cao đến thấp)
4. Viết **loop{1,2,3}.sh** với nội dung **tương ứng** như sau:

```
while true; do
    echo "loop {1,2,3} ..."
    sleep 1
done
```

Chạy 3 file này sao cho các tiến trình tương ứng hoạt động ở trạng thái nền. Tắt từng tiến trình này.